

58 לְהַתְעֵשֶׂר עִם שָׂר כְּבִישׁוֹ, וּמוֹנִים אוֹתוֹ כַּאֲחַד מֵעֶשְׂרֵה כְּבִישִׁים
59 הַמְחַיִּיבִים בְּמַעֲשֵׂר. וְאִם מָתְּ הִשֶּׁה שְׁהוֹפֵרֵשׁ לַפְדִּיּוֹן פֶּטֶר חֲמוֹר וְדָאִי,
60 קוֹדֵם שְׁנִיתָן לַכֶּהֵן, נְהַיְנִין בּוֹ הַכְּהֻנִּים, שְׂכִינֵן שְׁהוֹפֵרֵשׁ לַפְדִּיּוֹן וְדָאִי,
61 הָרִי הוּא בְּרִשׁוֹת הַכֶּהֵן, אָף אִם מֵת בְּבֵית הַבַּעֲלִים.

גמרא

62 הגמרא מבררת מי הוא התנא של המשנה שסובר שבלידת שני
63 זכרים נותן רק טלה אחד לכהן. ושאלת הגמרא: מאן תנא - כדעת
64 איזה תנא סוברת משנתינו, שבלידת שני זכרים אינו נותן אלא טלה
65 אחד לכהן. אמר רבי ירמיה, דלא כרבי יוסי הגלילי, היא, שאמר
66 להלן (ד) שבהמה טהורה שלא ביכרה יולדה שני זכרים ויצאו שני
67 ראשיהם כאחת, שניהם ניתנו לכהן. והכחמיש נחלקו עליו, שאי אפשר
68 לצמצם שניהם גולדו כנחת ממש, ולכך רק אחד מהם בכור וינתן
69 לכהן והשני לבעליו. דאי משנתינו כרבי יוסי הגלילי, האמר
70 שאפשר לצמצם ולקבוע ששני הולדות יצאו ממש יחד, ועל שניהם
71 חלו דיני בכורה, ואם כן גם לגבי פדיון פטר חמור, יחול החיוב על שני
72 הזכרים שילדה יחד, וכדי לפדותם יש לו ליתן לכהן שני טלאים.

73 אמר אביי, אפילו תימא - אפילו אם תאמר שמשנתינו סוברת כרבי
74 יוסי הגלילי שאפשר לצמצם ולקבוע ששני הולדות יצאו יחד, שאני
75 התם - שונה הדבר שם בדין בכור בהמה טהורה שבו התחדש
76 שבכורה חלה גם על שני ולדות, דכתביב בבכור בהמה טהורה (שמות
77 יג) 'וְכָל פֶּטֶר שֶׁגַר בְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה לָךְ הַזְּכָרִים לְחַ', וכיון שחיוב
78 בכורה נאמר בלשון רבים, משמע שהוא חל גם על שני בכורים
79 שיצאו יחד. אולם בפטר חמור לא גילה הכתוב כן, ולפיכך גם אם
80 אפשר לצמצם ולקבוע שיצאו שניהם ממש יחד, אין הקדושה חלה
81 אלא על ולד אחד, ולכן כשגולדו שני זכרים ראשונים יחד, גם לרבי
82 יוסי הגלילי אינו נותן לכהן רק טלה אחד.

83 הגמרא מבררת מדוע לא נלמד פטר חמור מבכור בהמה טהורה.
84 שואלת הגמרא: ולמימא מיניה - ונלמד דין בכור בהמה טמאה
85 מבהמה טהורה, ונאמר שכשם שדיני בכור בהמה טהורה חלים על
86 שני ולדות שיצאו יחד, כך גם דיני פטר חמור יחולו על שני ולדות
87 שיצאו יחד. משיבה הגמרא: הא מעט רחמנא - הרי מיעטה התורה
88 'הזכרים' בה"א הידיעה, לומר שרק זכרים אלו של בהמה טהורה
89 חייבים כשיצאו יחד, ולא זכרי בהמה טמאה.

90 הגמרא מביאה נידון זה בלשון אחר: איכא דאמרי - יש שאמרו
91 שמועה זו באופן אחר, לימא - האם משנתינו דלא כרבי יוסי
92 הגלילי, דאי רבי יוסי הגלילי, האמר אפשר לצמצם ולקבוע ששני
93 הולדות יצאו יחד, ולמה נותן רק טלה אחד לכהן. אמר אביי, אפילו
94 תימא כרבי יוסי הגלילי, שאני התם בבכור בהמה טהורה
95 שהבכורה חלה על שני הולדות. דכתביב (טו) 'הזכרים לח' בלשון
96 רבים, אך לגבי פטר חמור לא גילה הכתוב כן, ולכן כשגולדו שני
97 זכרים ראשונים יחד, נותן לכהן רק טלה אחד.

98 הגמרא מקשה על אביי שהעמיד את משנתינו גם כרבי יוסי הגלילי.
99 בשלמא - המשנה מובנת לרבי ירמיה בלשון הראשון, דלא מוקי
100 לה - שלא העמיד את המשנה כרבי יוסי הגלילי, והטעם שאינו
101 חייב רק בטלה אחד, הוא משום שאי אפשר לצמצם ולקבוע שיצאו
102 שניהם יחד, היינו דלא קתני - לכן לא שנינו במשנתינו כמו ששנינו
103 להלן (ז) לגבי בהמה טהורה 'ויצאו שני ראשיהן כאחד', אלא שנינו
104 שילדה שני זכרים, כי לפי חכמים אף שנראה כאילו יצאו יחד,
105 באמת לא יצא אלא אחד תחילה. אלא לאביי שהעמיד את משנתינו
106 גם כדעת רבי יוסי הגלילי שאפשר לצמצם, והטעם שאינו חייב
107 לפדות את שניהם, הוא משום הכתוב 'הזכרים' שממעט, ליתני
108 'ויצאו שני ראשיהן כאחד', שבאופן זה החידוש יותר גדול, שאף
109 שיצאו שניהם יחד, אין הקדושה חלה אלא על אחד מהם.

110 ועוד קשה, ותניא, חמורה שלא ביכרה וילדה שני זכרים ויצאו
111 שני ראשיהן כאחד, רבי יוסי הגלילי אומר, שניהן לכהן, שנאמר
112 'הזכרים לח'. ולכאורה קשה, והא בי כתיב האי - והרי פסוק זה
113 בקדושת הגוף הוא דכתיב - לגבי בכור בהמה טהורה הוא נאמר,
114

1 בי מי - כשהגיעה הספינה לבי בליעי - למקום שמימינו בולעים
2 כל מים שבאים לתוכם, מלא בוזא דמיא מבי בליעי - מילא רבי
3 יהושע בן חנניה כלי קטן במים הבולעים. בד אתו - כשבאו לרומי
4 למקום ישיבת הקיסר, אוקמינהו קמי קיסר - העמידם לוקני אתונא
5 לפני הקיסר, חזנהו דהו מעני - ראה הקיסר שהם מעונים ושפלים,
6 מפני שגלו ממקומם, אמר ליה הקיסר לרבי יהושע בן חנניה, הני
7 לא נינהו - אלו אינם זקני אתונא, כי מראיהם השפל אינו כמראה
8 זקני אתונא, שקל מעפריהו ושדא עליוהי - לקח רבי יהושע בן
9 חנניה מעפר ארצם שהביא עמו, וזרק עליהם, וכיון שהריחו את ריח
10 עפר ארצם, סברו שהם קרובים למקומם, אקשו לאפי מלכא -
11 העיזו פניהם ודברו קשות לפני המלך. אמר ליה, כל דבעית עבדי
12 בהו - אמר המלך לרבי יהושע בן חנניה, כל מה שתרצה תעשה
13 אתם. אייתינהו מיא דאייתי מבי בליעי - הביא רבי יהושע בן חנניה
14 את המים שמילא ב'בי בליעי', שדינהו פתיגדא - הניחם בחבית,
15 אמר להו רבי יהושע בן חנניה לוקני אתונא, מלייה להו ואיילו לבו
16 - מלאו את החבית במים, ולכו לדרככם. מלו ושדו ביה קמאי קמאי
17 ובלע להו - מילאו כלים במים ושפכם לתוך החבית, וראשון ראשון
18 נבלע במים הבולעים, מלו עד דשמיט פתייהו ובלו להו ואוול -
19 וכך עמדו ומילאו מים בחבית עד שנשטמו כתפיהם, ובלו והלכו
20 לאבדון.

משנה

21 המשנה דנה בכמה אופנים של ספקי פטר חמור, ומבארת אופן פדיות
22 פטר חמור: חמורה שלא ביכרה, וילדה שני זכרים, ולא ידוע מי
23 מהם הוא הבכור, נותן בעל החמור מלה אחד לכהן לפדיון פטר
24 חמור, שהרי אחד מהם ודאי בכור, ומוטל עליו לפדותו. ואם ילדה
25 זכר ונקבה, ולא ידוע אם הזכר יצא ראשון והוא בכור, או הנקבה
26 יצאה ראשונה ואחריה הזכר, וכיון שנקבה אינה חייבת בפדיון, אין
27 עליו שום חיוב, מפריש מלה אחד ופודה את הספק פטר חמור, אך
28 אינו נותן לכהן, אלא הוא לעצמו, שכיון שהוא ספק, אין הכהן יכול
29 לתבוע ממנו את הטלה, כי 'המוציא מחבירו עליו הראיה'.
30 שתי חמוריו שלא ביכרו, וילדו שני זכרים - כל אחת מהן ילדה
31 זכר, ולא ידוע מי הולד של כל אחת מהן, נותן שני מלאים לכהן,
32 כי יש לו שני פטרי חמור ודאין שחייבים בפדיון. ילדו שתי חמוריו זכר
33 ונקבה - אחת ילדה זכר ואחת נקבה, או שילדו שני זכרים ונקבה,
34 ולא ידוע אם כל אחת ילדה זכר, והשניה ילדה את הנקבה לאחר
35 לידת הזכר, ושני הזכרים פטרי חמור. או אחד מן הזכרים נולד שני,
36 לאחר הזכר או לאחר הנקבה, ואין כאן אלא פטר חמור אחד. נותן
37 מלה אחד לכהן, מפריש שני טלאים, ורק אחד מהם שהופרש על
38 הודאי פטר חמור נותנו לכהן. אבל הטלה שהופרש מספק על הזכר
39 השני, נוטלו לעצמו.

40 ילדו שתי חמוריו שתי נקבות וזכר, או שני זכרים ושתי נקבות,
41 אין לכהן כלום, כי יתכן ששתי הנקבות נולדו ראשונות, ונמצא שאין
42 כאן שום זכר בכור, ולכן מפריש טלה אחד כנגד כל זכר ופודה מספק,
43 ואינו נותן לכהן אלא מניחם לעצמו.

44 שתי אתונות, אחת ביכרה - שכבר ילדה, ואחת שלא ביכרה -
45 שעדיין לא ילדה, (וילדה) [וילדה] שני זכרים, והתערבו, ולא ידוע
46 מי מהם הוא הפטר חמור, נותן מלה אחד לכהן, שהרי ודאי אחד
47 מהם בכור. ואם ילדו זכר ונקבה - אחת ילדה זכר ואחת נקבה, כיון
48 שיתכן והזכר נולד מאותה שכבר ביכרה ואין כאן שום פטר חמור,
49 מפריש מלה אחד ופודה בו את הזכר מספק, אבל נוטלו לעצמו,
50 ואינו נותנו לכהן, שהמוציא מחבירו עליו הראיה.

51 שנאמר (שמות לד ט) 'ופטר חמור תפדה בשה', ושה' משמעו מן
52 הכבשים ומן העזים, זכר ונקבה, גדול וקטן, תמים ובעל מום.
53 פודה בו בשה אחד פעמים חפפה - אם החזיר הכהן את השה
54 לבעליו, אחר שקיבלו בפדיון פטר חמור, יכולים הבעלים לפדות בו
55 שוב פטר חמור. ואם הפריש טלה ופדה עליו ספק פטר חמור, כיון
56 שנטלו לעצמו הרי הוא נחשב שלו לגמרי, ולכן נכנס לדיד
57

המשך ביאור למס' בכורות ליום רביעי עמ' א

- 1 ואיך למד ממנו רבי יוסי הגלילי לחייב גם שני פטרי חמור בפדיון,
2 **אָלָא** בהכרח **מְשוּם** שְׁנֵי חָמוֹר בבהמה טהורה 'הַזְכָּרִים לָהּ' המלמד
3 שדין בכורה חל גם על שנים שיצאו יחד, ומוכח מזה שאפשר לצמצם
4 שיצאו שני ולדות כאחת, וממילא נשמע גם לגבי שני פטרי חמור
- 5 שיצאו יחד, ששניהם חייבים בפדיון. הַיּוֹבְתָא דְאָבִי – חו היא
6 פירכא על אביי שאמר שהכתוב 'הזכרים' הנאמר בבכור בהמה
7 טהורה ממעט פטר חמור שאין חיובו חל על שני ולדות שנולדו יחד.
8 מסיקה הגמרא: הַיּוֹבְתָא.

הגמרא מבררת את טעמו של רבי שמעון שהתיר בהנאה פטר חמור. 60
 אומרת הגמרא: **רְבִי שְׁמַעוֹן** שהתיר פטר חמור בהנאה, **מֵאִי טַעְמָא**. 61
אָמַר עוּלָא, רבי שמעון סובר, שאם הוא אסור בהנאה, יש לתמוה, 62
 וכי יש לך דבר שפדיונו מותר והוא אסור, וכיון שהשהה הפודה 63
 מותר, בהכרח שהחמור הנפדה מותר בהנאה. דוחה הגמרא: **וְלֹא** – 64
 וכי לא מצינו פדיון המותר, וְהָרִי שְׁבִיעִית דְּפִדְיוֹנָהּ מוֹתֵר, וְהִיא 65
אָסוּרָה – מוכר פירות שביעית, אף שהפירות עצמם חייבים בביעור 66
 לאחר שכלו לחיה מן השדה, פדיונם מותר, הרי שמצינו שפדיון דבר 67
 אסור מותר. 68
 מתרצת הגמרא: **שְׁבִיעִית נְמִי פְדִיּוֹנָה אָסוּר** – חל דין שביעית על 69
 הפדיון, **דְּאָמַר מַר** (שביעית פ"ח מ"ז) **הָאֲחֵרוֹן אֲחֵרוֹן אָסוּר**, כלומר, 70
 הלוקח בפירות שביעית בשר, הבשר חייב בביעור כמו פירות 71
 שביעית. חזר ולקח בבשר דגים, הותר הבשר ונתפס האיסור בדגים. 72
 חזר ולקח בדגים שמן, הותרו הדגים ונתפס האיסור בשמן, וחייב 73
 לבער הפירות שמהם לעולם לא נפקע הקדושה, ואת השמן כי הוא 74
 האחרון. הרי שגם פדיון שביעית אסור כפירות שביעית. 75
 הגמרא מביאה ביאור נוסף במחלוקתם: **וְאִיִּבְעִית אִימָא**, רבי יהודה 76
רְבִי שְׁמַעוֹן בְּהֵאִי קְרָא קְמִיפְלָגִי, דְּתִנְיָא, נאמר בבכור בהמה 77
 טהורה (דברים טו ט) '**לֹא תַעֲבֹד בַּבְּכוֹר שׁוֹרְךָ**, ויש לדרוש כך, בבכור 78
 שורך אי אתה עובד, **אֲכַל אֶתָּה עוֹבֵד שְׁלֶךְ וְכֶשֶׁל וְכֶשֶׁל אַחֲרָיִם**, ומותר 79
 לבעוד בבכור שיש לך בו שותפות עם גוי. וממה שנאמר בהמשך 80
'לֹא תִגְזוּ בְּכוֹר צֹאנְךָ, יש לדרוש כך, בכור צאנך אי אתה גוזז, 81
אֲכַל אֶתָּה גִזּוּן שְׁלֶךְ וְכֶשֶׁל וְכֶשֶׁל אַחֲרָיִם – מותר לגזוז בכור שיש לך בו 82
 שותפות עם גוי, דְּכָרִי רְבִי יְהוּדָה. רבי שמעון אומר, דרוש את 83
 הפסוק כך, '**לֹא תַעֲבֹד בַּבְּכוֹר שׁוֹרְךָ**, **אֲכַל אֶתָּה עוֹבֵד בַּבְּכוֹר אָדָם**, 84
'לֹא תִגְזוּ בְּכוֹר צֹאנְךָ, **אֲכַל אֶתָּה גִזּוּן בְּכוֹר חֲמוֹר**, כלומר, שבכור 85
 אדם ובכור חמור מותרים בהנאה, ונמצא שרבי יהודה שלא דרש את 86
 הפסוק כרבי שמעון, הוא סובר שפטר חמור אסור בהנאה. 87
 הגמרא מקשה על אופן הדרשה של רבי יהודה: **בְּשִׁלְמָא לְרַבִּי** 88
שְׁמַעוֹן, הֵינּוּ דְכְּתִיב תָּרִי קְרָאִי – לדבריו מובן למה נאמרו שני 89
 מייעושים, ללמד שבכור אדם ופטר חמור מותרים בהנאה, **אֲמַל לְרַבִּי** 90
יְהוּדָה קְשָׁה, תָּרִי קְרָאִי לְמַעוּטֵי 'שְׁלֶךְ וְכֶשֶׁל אַחֲרָיִם' לָמָּה לִי – למה 91
 הוצרכו שני מייעושים ללמד שבכור השייך לישראל ולגוי אינו קדוש. 92
וְתוֹ – ועוד קשה לְרַבִּי יְהוּדָה, **בְּכוֹר אָדָם נְמִי נִימָא דְאָסִיר** – גם 93
 בכור אדם יאסר בהנאה קודם שנפדה, כיון שאין לו פסוק להתיר. 94
 אומרת הגמרא: **אֲמַל**, דְּכּוּלִּי עֲלָמָא לא נחלקו שהפסוק 'לא תעבד 95
 בבכר שורך' לְמַעוּטֵי בְּכוֹר אָדָם הוּא דְאֵתָּא שאינו אסור בהנאה, 96
כִּי פְלִיגִי דְּדִרְשַׁת הַכְּתוּב 'לא תגזו בכור צאנך', דְּרַבִּי יְהוּדָה לְמַעוּטֵי 97
דְּאָמַר (לעיל ב) בכור שיש לישראל בו שותפות עם עובד כוכבים, 98
חֵיבַת בַּבְּכוֹרָה, וְכִי אִיצְטְרִיךְ קְרָא, לְמִישְׁרֵי – להתיר בגיזה 99
 לעלם שאינו חייב בגיזה ועבודה. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן סָבַר שׁוֹתֵפוֹת עִם 100
 עובד כוכבים, פְּטוּרָה מִן הַבְּכוֹרָה, וְלִכְךָ לְעֵנֵן הֵיטֵר גִּיזָה וְעֵבֹדָה 101
לֹא אִיצְטְרִיךְ קְרָא – אין צורך ללמוד מפסוק זה, וְכִי אִיצְטְרִיךְ קְרָא 102
 למעט, לְפַטֵּר חֲמוֹר שאינו אסור בהנאה. 103
 הגמרא מקשה על אופן הדרשה של רבי שמעון: **בְּשִׁלְמָא לְרַבִּי** 104
יְהוּדָה, שדרש מ'צאנך' להתיר גיזה ועבודה בבכור שיש בו שותפות 105
 עם גוי, הֵינּוּ דְכְּתִיב 'צֹאנְךָ' בלשון נוכח, ללמד שרק צאן שלך אסור 106
 בגיזה ועבודה, וְגַם לִשׁוֹן 'שׁוֹרְךָ' מובן, שאף שאינו ממעט שור אחר 107
 נאמר בו 'שׁוֹרְךָ' אָסוּר – אגב 'צֹאנְךָ'. **אֲמַל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן** שלא דרש 108
 מזה למעט שור או צאן אחר, 'שׁוֹרְךָ וְצֹאנְךָ' לָמָּה לִי, הִזִּיה רַאִי לּוֹמַר 109
 'שור' ו'צאן', קְשִׁימָא – לשון הכתוב קשה לרבי שמעון. 110
 הגמרא מבארת שאם נערף החמור הכל מודים שאסור בהנאה: **אָמַר** 111
רַבְּהוּ, וּמוֹדָה רְבִי שְׁמַעוֹן לְאַחַר עֲרִיפָה, כלומר, אם לא פדאו אלא 112
 ערפו שֶׁהֵיא אָסוּר בהנאה. **מֵאִי טַעְמָא**, נָמַר – למד בגזירה שזה 113
'עֲרִיפָה' 'עֲרִיפָה' מְעַנְלָה עֲרוּפָה, נאמר בפטר חמור (שמות יג יג) וְאִם 114
 לא תפדה וערפתו, ונאמר בעגלה ערופה (דברים כא ד) וְעֲרַפּוּ שָׁם אֶת 115
 הָעֶגְלָה בְּנַחֲלָה, כשם שעגלה ערופה אסורה בהנאה, כך פטר חמור 116
 לאחר עריפה בהנאה. 117
 118

הגמרא דנה האם מוכח שרובן סוברים מקצת רחם מקדש: וְרַבִּינָן 1
 הסוברים שאי אפשר לצמצם ששני הולדות יצאו יחד, לִימָא קַסְבְּרִי 2
רַבִּינָן מְקַצֵּת רַחֲמֵי מְקַדְּשֵׁי – שנגיעת חלק מפתח הרחם מועילה 3
 לקדשו, דָּאִי פּוֹלְיָה רַחֲמֵי מְקַדְּשֵׁי – שאם רק מגע בכל פתח הרחם 4
 מקדש, נְהִי דָּאִי אֲפִשְׁרֵי לְצַמְצַם שִׁיצֵאוּ שְׁנֵיהֶם יחד, אלא רק אחד 5
 יצא ראשון והוא הבכור, מכל מקום איך נתקדש, והלא על ידי הולד 6
 השני הנולד עמו, הַצִּיצָה מִיָּהִא אִיבָא – יש חציצה בינו לבין הרחם 7
 בחלק שיצא השני עמו. ומזה שאחד קדש, מוכח שגם מקצת רחם 8
 מקדש. **אָמַר רַב**, אין לתלמוד מכאן שמקצת רחם מקדש, כיון שְׁמִין 9
בְּמִינוּ אֵינוֹ הוֹצֵיץ, ולכך אף שיחד עם הבכור יצא אחיו, כיון שהוא 10
 ממין הבכור אינו הוֹצֵיץ ונחשב כאילו כל פתח הרחם נגע בבכור. 11
 שנינו במשנה: וְכִר וְנִקְבָה מְפָרֵשׁ מִלָּה כו' והוא לעצמו. 12
 הגמרא מבררת מדוע חייב להפריש. שואלת הגמרא: וְכִינָן דְּלַעֲצָמוֹ 13
הוּא – כיון שבעל הפטר חמור נוטל את השה לעצמו ואינו נותנו 14
 לכהן, לָמָּה לִי לְאַפְרִוּשֵׁי – למה צריך להפרישו. משיבה הגמרא: 15
 מְפָרֵשׁ שֶׁהַ כּוֹי לְאַפְרִוּעֵי לְאִיפּוּרֵיהִי מִיָּנִיחַ – להפקיע מהבכור את 16
 האיסור הנאה שיש עליו עד הפדיון, שגם ספק פטר חמור אסור 17
 בהנאה, כִּי סְפִיקָא דֹארוּיִיתָא לחומרא'. 18
 הגמרא מביאה מחלוקת תנאים אם פטר חמור אסור בהנאה. אומרת 19
 הגמרא: **אֲלָמָא כִּינָן דְּלֹא מְפַקְעֵי לְאִיפּוּרֵיהִי** – מוכח שכל עוד לא 20
 הפקיע איסורו, החמור אָסוּר בְּהֵנָא, מְתַנִּיתִין מִנִּי – כדעת מי 21
 נשנית משנתנו, רְבִי יְהוּדָה הִיא, שאסר פטר חמור. דְּתִנְיָא, פְּטֵר 22
חֲמוֹר אָסוּר בְּהֵנָא, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְתִיר. והתנא החולק בכל מקום 23
 על רבי שמעון, הוא רבי יהודה. 24
 הגמרא מבררת את טעמו של רבי יהודה שאוסר בהנאה. דנה 25
 הגמרא: **מֵאִי טַעְמָא דְּרַבִּי יְהוּדָה** שאסר פטר חמור בהנאה, **אָמַר** 26
עוּלָא, שאם הוא מותר בהנאה, יש לתמוה, וכי יש לך דבר שצריך 27
פְּדִיָּה וּמוֹתֵר קודם שנפדה, ומזה מוכח שקודם הפדיון אסור בהנאה. 28
 דוחה הגמרא: **וְלֹא** – וכי לא מצינו דבר שצריך פדיון ומותר בהנאה, 29
וְהָרִי בְּכוֹר אָדָם, שְׁצָרִיךְ פְּדִיָּה בְּחִמְשָׁה סְלָעִים לְכַהֵן, וּמוֹתֵר 30
 בהנאה, שלא מצינו שמעשי ידיו אסורים עד שיפדה, הרי שחזוב 31
 פדיון אינו מוכיח שקודם לכן אסור בהנאה. 32
אֲמַל טעמו של רבי יהודה הוא, שאם מותר בהנאה, יש לתמוה, וכי 33
יֵשׁ לְךָ דָּבָר שֶׁהַקְּפִידָה עָלָיו תּוֹרָה לפדותו דווקא בְּשָׂה, וּמוֹתֵר 34
 בהנאה קודם שיפדנו. הגמרא מבררת אם אכן יש לפדות דווקא 35
 בשָׂה. שואלת הגמרא: וְכִי הַקְּפִידָה תּוֹרָה לפדות דווקא בשָׂה, וְהָא 36
רַב נַחֲמִיָּה בְּרִיה דְּרַב יוֹסֵף פְּרִיק לִיה בְּשִׁילְכִי בְּשׂוּיָו – פדה פטר 37
 חמור בנתינה לכהן עשבים שלוקים כערך שווי של החמור, ולא 38
 בשָׂה. משיבה הגמרא: **בְּשׂוּיָו לֹא קְאָמְרִינָן** – אם פדה בשווי של 39
 החמור, נפדה בכל דבר, כִּי קְאָמְרִינָן שנפדה בשָׂה, שְׁלֹא בְּשׂוּיָו – 40
 בשָׂה שאינו שוה כערך החמור. וְהָכִי קְאָמְרִינָן, וכי יש לך דבר 41
שֶׁהַקְּפִידָה עָלָיו תּוֹרָה לְאַפְרִוּעֵי לְאִיפּוּרֵיהִי שלא בשווי דווקא בְּשָׂה 42
 ומותר בהנאה קודם פדיונה. 43
 מקשה הגמרא: וְהָרִי מְעַשֵּׂר שְׁנֵי שֶׁהַקְּפִידָה עָלָיו תּוֹרָה לפדותו 44
בְּכֶסֶף צוּרָה – כסף שהוטבעה בו צורה, וְתַנְנָן (קידושין בב) רְבִי יְהוּדָה 45
אָמַר, אם קידש אשה בו בְּמוֹזֵד – שהאיש והאשה ידעו שהוא 46
 מעשר שני, והתכוונו לחללו, קִדְּשֵׁי – חלו הקידושין, הרי אף 47
 שהקפידה תורה לפדותו בכסף צורה דווקא. מותר בהנאה ואשה 48
 מתקדשת בו, ואם כן הוא הדין בפטר חמור. מתרצת הגמרא: גם 49
 מעשר שני אסור בהנאה, ואף על פי כן אשה מתקדשת בו, שהרי 50
בְּפִטְרָה חֲמוֹר נְמִי מִקְדָּשָׁא [מתקדשת] אשה, גם אם אסור בהנאה. 51
וּבְרַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאָמַר רְבִי אֶלְעָזָר לְגַבִּי מִקְדָּשָׁא בְּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי, 52
 שאין זה קידוש טעות, כִּי אֲשֶׁה יוֹדַעַת שְׁאִין מְעַשֵּׂר שְׁנֵי מִתְחַלְלֵי עַל 53
יָדָה, בזה שניתן לה ככסף קידושין, ואסור לאכלו ממוץ לירושלים. 54
וְעוֹלָה האשה וְאוֹכְלֹתָ בִירוּשָׁלַיִם, הֵכָא נְמִי בְּמַקְדָּשׁ בְּפִטְרָה חֲמוֹר 55
 קידושיו חלים, כִּי אֲשֶׁה יוֹדַעַת דְּפִטְרָה חֲמוֹר אִיפּוּרָא אִיתֵי בִיהּ קוֹדֵם 56
 פדיון, וּפְרָקָא לִיה – ופודה אותו בְּשָׂה שלה, וּמִקְדָּשָׁא בְּהָךְ דְּכִינָי 57
וּכְיִנָּי – ומתקדשת בהפרש שיש בין שווי החמור שקיבלה לשווי 58
 השה. 59

המשך ביאור למסכת בכורות ליום רביעי עמ' ב

11 באכילה, וחל עליהם שם אוכל. וְאָמַר רַבִּי אֲסִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן,
12 מֵאֵי טַעְמִיּוֹת דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, שֶׁאֲסוּר בִּהְנָאָה אֵינּוּ מִקְבֵּל טוּמְאָה,
13 דְּבִתְיָב בְּטוּמְאֵת אוֹכְלִים (ויקרא יא לד) 'מִקְבֵּל הָאוֹכֵל אֲשֶׁר יֹאכְלוּ',
14 וּדְרָשׁוּ אוֹכֵל שְׂאֵתָה יָבֹל לְהֹאכְלוֹ לְאַחֲרִים וְ-לְגוֹיִם, כְּלוּמַר
15 שֶׁאֵינּוּ אֲסוּר בִּהְנָאָה, קְרוּי אוֹכֵל וּמִקְבֵּל טוּמְאָה, אוֹכֵל שְׂאֵי
16 אֵתָה יָבֹל לְהֹאכְלוֹ לְאַחֲרִים, כִּי אֲסוּר בִּהְנָאָה, וְהַנּוֹתֵן לְאַחֲרִים
17 נִהְנֶה בְּכָךְ שֶׁהֵם מִחֻזְקֵיהֶם לֹא טוֹבָה, אֵינּוּ קְרוּי אוֹכֵל, וְאֵינּוּ מִקְבֵּל
18 טוּמְאָה. וּמִמָּה שֶׁאֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן שֶׁפֶטֶר חָמוּר אֵינּוּ מִקְבֵּל טוּמְאָה
19 מִשּׁוּם שֶׁאֲסוּר בִּהְנָאָה מוֹכַח, שְׁמוּדָה שְׁלֵאֲחַר עֲרִיפָה אֲסוּר
20 בִּהְנָאָה.

1 אָמַר רַבָּא, מִנָּא אָמִינָא לִיה שְׂרַבִּי שְׁמַעוֹן מוֹדָה שְׁפִטֵר חָמוּר
2 אַחַר עֲרִיפָה אֲסוּר בִּהְנָאָה, דִּתְנִינָא, הָעֵרְלָה וְכֵלְאֵי הַכֶּרֶם, וְשׁוֹר
3 הַנִּסְקָל שֶׁנִּשְׁחַט לְאַחַר גְּמַר דֵּינָה, וְעִגְלָה עֲרִיפָה שֶׁנִּשְׁחַט לְאַחַר
4 יְרִידָתָה לְנַחַל אֵיתָן, וְצִיפּוּרֵי מְצוּרָע, וְפֶטֶר חָמוּר, וּבֶשֶׂר בְּחֵלֶב,
5 בּוֹלֵן מִטְּמֵאֵין טוּמְאֵת אוֹכְלִין - כֹּל אִיסוּרִים אֵלּוּ מִקְבֵּלִים
6 טוּמְאָה מִשְׂרָץ, וּמִטְּמֵאִים אוֹכְלִים אַחֲרִים הַנּוֹגְעִים בָּהֶם. רַבִּי
7 שְׁמַעוֹן אָמַר, בּוֹלֵן אֵין מִטְּמֵאֵין טוּמְאֵת אוֹכְלִין, כִּי הֵם אֲסוּרִים
8 בִּהְנָאָה וְאֵינֶם נִחְשָׁבִים אוֹכְלִים. וּמוֹדָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּבֶשֶׂר בְּחֵלֶב,
9 שְׁמֵטָא טוּמְאֵת אוֹכְלִין אֵף שֶׁאֲסוּר בִּהְנָאָה, הוֹאִיל וְהֵיִתָּה לֹא
10 שְׁעַת הַבּוֹשֶׁר - שֶׁלִּפְנֵי שֶׁהִתְבַּשְׁלוּ הַבֶּשֶׂר עִם הַחֵלֶב הָיוּ מוֹתָרִים